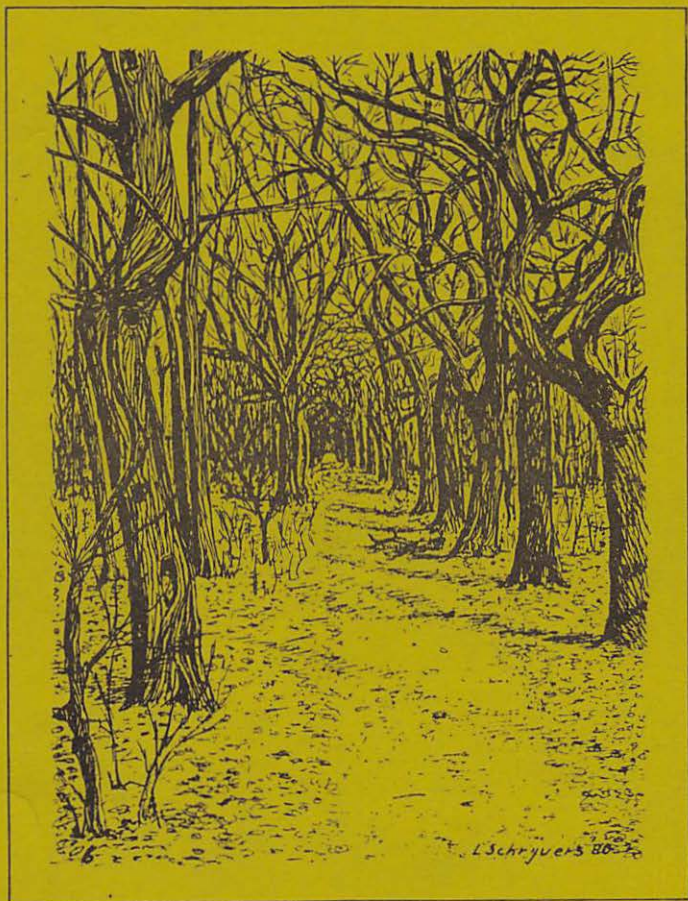

1983-2

Redactie

Paul Bloemen

Jan Geerlings

Jack Ottenheijm

Advertenties

Jan Geerlings

kopij naar

Wittebergstraat 54
5954 AK Beesel
tel. 04704 - 3636

Omslagtekening

L. Schrijvers

Bezorgers

Beesel: Jan Geerlings
Belfeld: Twan Ernst
Reuver: Mevr. v.d. Eng

Lay out en type- werk

Paul Bloemen
Jack Ottenheijm

**MAAS
EN
SWALMDAL**

Eerste jaargang
nummer 2

December 1983.

INHOUD

Inhoudsopgave	blz.	21
Van de redactie	blz.	22
Agenda	blz.	23
Belvend Vruuger	blz.	23
Heemkundig Allerlei	blz.	25
Van de jaarboekredactie	blz.	26
Oproep	blz.	28
Lezing	blz.	33
Notulen Ledenvergadering	blz.	34
Contributie 1984	blz.	35
Archeologie (2)	blz.	36
Dialektologie	blz.	39
De Kleijsjtaekers	blz.	40

Van de redactie

Wij zijn zeer voldaan dat de eerste uitgave van ons clubblad zo goed door u ontvangen is. Het is voor de redactie een steun in de rug te vernemen dat het blad in een behoefte voorziet. Wij zijn dankbaar voor de positieve kritiek en nieuwe suggesties die binnengekomen zijn en hopen dat ook in de toekomst de respons op het blad groot zal blijven. Wij zullen alle opmerkingen, zowel positief als negatief, ter harte nemen en er naar streven de gewenste verbeteringen aan te brengen. De ter beschikking staande ruimte is echter beperkt. Daarom verzoeken wij alle personen die een stuk willen schrijven dit zeker niet langer te maken dan 2 á 3 bladzijden en liever nog korter. De stukken kunt u toezenden aan het redactieadres, de kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk 9 januari ingeleverd te zijn. Tenslotte is het u misschien opgevallen dat het clubblad geen naam heeft, wij zouden de leden willen oproepen suggesties kenbaar te maken bij de redactie. Hiervoor bij voorbaat onze hartelijke dank.

AGENDA

Het programma voor het eerste halfjaar van 1984 ziet er als volgt uit:

- 20 jan: Dialezing door J. v. Eijck over Zuid-Limburg zijn landschap met de flora en fauna, die zo typisch is voor dit gebied.
- 17 febr: Jaarvergadering met na afloop een interessant videoprogramma.
- 13 maart: Dialezing door drs. W. Willems over archeologische vondsten met name in Swalmen en Belfeld.
- 14 april: Middagexcursie naar de fortificaties van de Fossa Eugeniana (nog daterend uit de tachtigjarige oorlog).
- 23 mei: Presentatie jaarboek 1983 met na afloop een film over deze streek.
- 24 juni: Busexcursie naar het Openluchtmuseum Arnhem en de Veluwe.

Behalve bovenstaande activiteiten zijn er ook nog een groot aantal activiteiten van en voor de archeologische werkgroep en een informatie-avond over genealogie.

BELVEND VRUUGER

Onder dit motto werd op zaterdag 17 september in de Hamar te Belfeld een expositie geopend, georganiseerd door de Heemkundevereniging en enkele particuliere geïnteresseerden. Bij gelegenheid van deze opening hield oud-Belfelde-
naar Prof. dr. Nic. Douben een inleiding waarin hij aandacht besteedde aan de geografische historie van Belfeld. Juist met betrekking tot de geschiedenis van de laatste tweehonderd jaar achtte Prof. Douben intensieve naspeuringen geboden en gedegen studie noodzakelijk. Vooral

de heemkundevereniging kreeg van hem het dringende verzoek zich met dit aspekt bezig te houden.

Onze voorzitter Luys toonde zich bijzonder verheugd over de medewerking van het gemeentebestuur van Belfeld, maar hief toch een waarschuwende vinger om toch vooral oplettend te blijven en de kontakten met de heemkundevereniging zo optimaal mogelijk in stand te houden.

De organisatoren van de tentoonstelling hadden niet de pretentie een complete expositie over Belvend Vruuger te kunnen houden. Veeleer was het de bedoeling een indruk te geven hoe het vroeger was aan de hand van dokumenten, foto's en voorwerpen uit verschillende tijdsperioden. Als bewijs van erkentelijkheid voor de ondervonden medewerking overhandigde Wiel Luys aan burgemeester Peters een reproductie van de tot nu toe oudst bekende kaart van Belfeld.

Op zijn beurt legde burgemeester Peters verband tussen Belfeld en zijn geboorteplaats Roosteren. Beide gemeenten, voor vierhonderd jaar terug behorende tot het Ambt Montfort, hebben in de loop der eeuwen te lijden gehad van bezettingstroepen. Of het nu Romeinen, Spanjaarden, Fransozen of Pruisen waren, zij leefden op kosten van hun "beschermelingen" en leden aan verzamel woede.

De burgemeester prees de onvermoeibare pogingen van de heemkundevereniging om zoveel mogelijk voor het nageslacht te bewaren en hij sprak daarbij de hoop uit dat men de uitgave van de jaarboeken zou weten te continueren.

Zonder op de details in te gaan, mag gesteld worden dat de expositie het predikaat "leerzaam en interessant" meer dan ten volle verdiende. Fraai fotomateriaal, oudheidkundige vondsten, een mooie wereldoorlog II collectie, oude landbouwwerktuigen, kerkelijke archiefstukken, vele dokumenten over onderwijs en industrie en

Bent u geïnteresseerd? Neem dan eens contact op met Frans Geerlings Hoogstraat 6 5954 AC Beesel tel. 04704-1397.

[illegible]

Een aantal leden heeft nog geen Jaarboek 1981 of 1982 gekocht; Deze leden kunnen beide boeken alsnog tegen voorintekenprijs verkrijgen bij Ab van Dijk Boterbloemstraat 30 Reuver (voorintekenprijs resp. f 15,- en f 16,-, slechts één exemplaar van ieder). Dit jaar is de winkelprijs van de boeken, resp. f 17,50 en f 18,50. Volgend jaar worden ze beide met f 1,- in prijs verhoogd.

+ - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - + - +

27

OPROEP

Al enige jaren heb ik het voornemen om de geschiedenis van mijn ouderlijke woning "De Zang" aan de St. Lambertusweg te Reuver te gaan onderzoeken. Deze boerderij geldt thans als een van de oudste panden van Reuver en het is met name aan de vasthoudendheid van mijn familie te danken dat zij nog bestaat, ondanks het verloren gaan van de karakteristieke ligging.

Vóór 1945 was de boerderij eigendom van de Fam. Berger te Venlo. Omstreeks 1958 heeft mijn vader deze van de gemeente Beesel gekocht; eerder in 1942 pachtte hij het goed van de toenmalige eigenaar.

Vele Reuverse families zijn verbonden geweest met deze hoeve, zoals Steeghs, Peeters, Gubbels, doch ook andere bijv. Sangers. De amateur-historicus Toon Janssen heeft in 1979 getracht een tipje van de sluier te lichten, hoewel de samenhang niet duidelijk is.

Ik ben mij er van bewust dat voor een grondig onderzoek enige specialistische kennis niet mag ontbreken c.q. erg welkom is. Vandaar dat ik een beroep doe op leden van uw vereniging om een gezamenlijke aanpak mogelijk te maken. Binnenkort hoop ik de kwartierstaat van mijn familie af te ronden, waarna ik met veel plezier het genoemde onderzoek wil starten, doch hopelijk niet alleen. In dit licht mocht ik op pag. 73 van uw jaarboek 1982 al constateren, dat de hof "Ingen Sande" niet aan uw aandacht is ontschoten.

JEU SMEETS

Brouwerslaan 12

6093 GG Heythuysen

Tel. 04747-2929.

+-+-+^T+-+-+
+-+-+
+-+-+

LEZING

Het veldkruis langs wegen en kruispunten in Limburg.

Vrijdag 16 december zal drs. C.M. Egelie aan de hand van dia's een boeiende lezing houden over: Veldkruisen langs wegen en kruispunten in Limburg. Aanvang 20.00 uur in café Aai Mert nabij de markt te Beesel. Drs. Egelie is op dit gebied beslist geen onbekende. Zo verscheen onlangs zijn dissertatie getiteld: Gietijzeren wegkruisen in Limburg; een inventarisatie en aanzet tot interpretatie van de thematiek.

Het landschap in de provincie Limburg wordt mede gekarakteriseerd door het voorkomen van kruisen. Soms treffen we die aan in steden en dorpen, tegen de gevels van huizen of schuren of langs de straat. Dan weer staan ze midden in het veld, meestal daar waar meer wegen samenkomen.

Maar wanneer men zo'n wegkruis ziet moet men eens stilstaan bij de omstandigheden die mensen in het verre of meer nabije verleden ertoe brachten op die plaats dat kruis op te richten. Die omstandigheden waren telkens anders en daarom heeft elk wegkruis een eigen geschiedenis. Maar allemaal samen maken ze duidelijk dat mensen in het Limburgse land in de loop van de eeuwen vanuit hun geloof hebben aangekeken tegen de dingen en gebeurtenissen in het leven. Wat dat betekent zal drs. Egelie aan de hand van dia's van wegkruisen in Limburg laten zien.

+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+ -+-+-+

NOTULEN van de ledenvergadering ge-
houden op 28-10-1983 in café Janissen
te Beesel.

Hier volgt een verslag van de belangrijkste punten die aan de orde geweest zijn.

3) Machtiging van de leden om een lening aan te gaan om het uitbrengen van Jaarboek 1983 mogelijk te maken: De penningmeester voegde hieraan toe, dat deze lening plaats zal vinden via een rekening courant krediet bij de Rabobank te Beesel. Het geleende bedrag zal maximaal 50 % van het totaal benodigde bedrag bedragen. Dit punt werd door de leden goedgekeurd.

6) Bestuursverkiezing:

Aftredend waren Jan Geerlings, Ger Geerlings en Jan Coopmans volgens het rooster van aftreden. Alle drie waren herkiesbaar. Verder had zich niemand kandidaat gesteld. De drie kandidaten werden bij acclamatie herkozen.

Jan Geerlings.

-+-+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+

TE KOOP

Maasgouw 1975 nr. 3 en 4 gewijd aan de industriële archeologie. Verder Maasgouw 1975 nr. 5 en 6 (o.a. over Maalbeek Belfeld), 1976 nr. 1/2 (over de St. Servaas Maastricht), 1976 nr. 4 en 5, 1981 nr. 3 en 1981 nr. 4 (met o.a. een artikel van G. Geraedts over wolven o.a. in Beesel).

Kosten per nummer f 1,50. Te bevragen bij W. Luys Wildenkamp 36 Reuver Tel. 04704-3098.

-+-+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+--+

CONTRIBUTIE 1984

Op de ledenvergadering van 28 nov. j.l. is gesloten de contributie voor het jaar 1984 te verhogen van f 25,- naar f 30,- voor seniorleden en voor junioren en gezinsleden van f 15,- naar f 17,50. De reden hiervoor is, dat de vereniging een aanzienlijk tekort heeft op de begroting 1984 en de gemeente Beesel te kennen heeft gegeven dat alle verenigingen rekening moeten houden met minder subsidie. De contributie is sinds de oprichting in 1980 niet meer verhoogd.

Het tekort op de begroting wordt veroorzaakt doordat het langer dan een jaar duurt voordat de kosten van een jaarboek terugverdiend zijn. De vereniging heeft geen kapitaal om dit goed op te kunnen vangen. Van de leden wordt daarom gevraagd een bijdrage te leveren om dit tekort te verkleinen. Voor het jaar 1984 zijn een aantal andere activiteiten gepland om extra inkomsten te verkrijgen. Wij hopen dat de leden, ondanks de slechtere economische situatie van dit moment, hiervoor begrip kunnen opbrengen.

Als tegenprestatie willen we de voorrintekensprijs voor Jaarboek 1983, alleen voor leden, f 10,- maken bij een normale verkoopprijs van f 19,50. Dit is dus een aanzienlijk voordeel voor de leden.

De leden wordt gevraagd de contributie 1984 in januari aan ons over te maken op postgiro 4210072 of Rabobank Beesel nr. 10.53.12.827 onder vermelding van contributie Maas en Swalm-dal 1984. Bij voorbaat onze dank.

Het Bestuur.

ARCHEOLOGIE (2)

Pannenvoven

Door enkele leden van de Archeologische Werkgroep en Efraïm Milikowski (B.A.I.) werden op de Krekelbergsheide onder Belfeld een aantal boringen verricht om de juiste omvang van de verleden jaar gevonden militaire pannenvoven, te bepalen. Hierbij bleek, dat het waarschijnlijk een behoorlijk grote oven betreft met een lengte van ca. 7m. Verder konden we vaststellen dat het stookkanaal van deze oven waarschijnlijk in oost-west richting heeft gelopen.

Romeins Aardewerk

Van het Bonnefantemuseum werd bericht ontvangen, dat het L.G.O.G. (Limburgs Geschied en Oudheidkundig Genootschap) toestemming gegeven heeft om een vijftal Romeinse aardewerken, waaronder een prachtig terra sigillata bord en een kommetje met pottenbakkerstempel MARTA-FE, in onze vitrines van het gemeentehuis in Reuver te exposeren. Het betreft vondsten, die in 1910 gedaan zijn bij het planten van een aantal dennen op het land van Hensen in Beesel. Ter plaatse werd reeds in de vorige eeuw een groot Romeins grafveld ontdekt. Eveneens bleek er een grafveld uit de IJzertijd gelegen te zijn, blijkens opgravingen in 1910 uitgevoerd o.l.v. dr. F.C. Bursch uit Leiden.

Museum Asselt

Op 9 november j.l. werd in Asselt een museumcommissie in het leven geroepen. Deze gaat bekijken welke werkzaamheden in het museum van Asselt gedaan moeten worden en zal deze activiteiten coördineren. Dit is zeker nodig nu er op korte termijn geen zicht is op een vaste

kracht voor het museum. Van onze vereniging is W. Luys hierin vertegenwoordigd. Bij deze gelegenheid werd door J. Storms en W. Luys het werk van vijf jaar inventariseren aangeboden. Beiden maken deel uit van de Archeologische Werkgroep Beesel, die in 1978 met dit karwei startte. De inventarisatie betrof alleen het oudheidkundig gedeelte. Zie ook het vorige nummer.

Archeologische veldkartering

Enkele leden van onze vereniging zijn gestart met een archeologische veldkartering van Wierler (Swalmen) en Rijkel (Beesel). Beide gebieden zijn gelegen binnen de ruilverkaveling "Beesel-Swalmen". Voordat in de naaste toekomst de definitieve verkavelingswerkzaamheden plaatsvinden willen we een gedegen overzicht hebben van alle archeologische vindplaatsen (sites). Op 15 en 17 oktober vond o.l.v. drs. Milikowski en ondergetekende een instructiemorgen plaats. Reeds een aantal jaren worden percelen door leden van de archeologische werkgroep belopen. Het grote verschil met vroeger is, dat dit nu nog systematischer en verfijnder gebeurt.

Landweer

Het onderzoeksproject landweren, uitgevoerd door de archeologische werkgroep, is nu afgesloten. Een landweer met een lengte van ca. 5 km. in Swalmen en Beesel werd in kaart gebracht. Op een aantal zaterdagen werden in totaal vier proefsleuven gegraven, waarin enkele zeer goede profielen te zien waren. Geconstateerd werd dat de landweer bestaat uit een wal met links en rechts een droge gracht. Deze bleek niet overal even diep te zijn. De totale breedte van de landweer is 11-13m. In het komende jaarboek

zal hieraan een artikel gewijd zijn.

Tijdschrift

De vereniging heeft een aantal nummers van Archeologie in Limburg te koop en wel: 1980 nr. 7, 8 en 9; 1981: nr. 11 en 12; 1983: nr. 13 en 14. Alle met een groot aantal lezenswaardige artikelen over de Limburgse archeologie. Kosten f 4,- per nummer. Telefonisch te bevragen: 04704-3098.

Volgende nummer

In het volgende nummer zullen we weer op een aantal nieuwe vondstmeldingen ingaan. Met name de ontdekking van een belangrijke Midden-Limburgse Oldesloe vindplaats door Sjra Sanders uit Swalmen.

Bijeenkomst

Volgende bijeenkomst voor de Archeologische Werkgroep is op maandag 12 december 20.00 uur in de Schakel te Reuver. Besproken worden onze archeologische activiteiten voor het volgende jaar.

Tentoonstellingen

Bonnefantenumuseum Maastricht:

16 september - 30 november: Minokelers 200
jaar gas.

16 december - 2 maart: Stadskernenonderzoek
in Maastricht.

Gallo-Romeins Museum Tongeren:

15 oktober - 5 februari: Langs de Romeinse weg
van Tongeren naar Bavay.

Wiel Luys.

DIALEKTOLOGIE

Het dialekt staat weer volop in de belangstelling en wordt alom in de provincie door velen bestudeerd en geanalyseerd. Talloos zijn de vele verzen en verhalenbundels in diverse streekdialekten. Ook op wetenschappelijk niveau wordt er in ruime mate aandacht geschonken aan het dialekt. Een fraai staaltje van wetenschappelijk werk is het onlangs verschenen eerste deel van het Woorden boek van de Limburgse Dialekten van Prof. dr. A. Weijnen (Nijmegen), Prof. dr. J. Goossens (Leuven/Münster) en drs. Pieter Goossens.

Vanaf mei 1983 is namens de provincie Nederlands Limburg dr. H. Cromptvoets uit Meyel benoemd als medewerker aan het WLD deel 2. Hij heeft als opdracht het inventariseren der terminologieën van ambachtslui. Onze vereniging is verzocht hieraan medewerking te verlenen. Dit kan een uitstekende aanleiding zijn om een werkgroep dialektologie op te richten. Ook het verzoek van ons lid René Gaudes om hulp bij het interviewen van oudere inwoners past uitstekend in dit kader. Alhoewel diverse leden reeds individueel bezig zijn met een dialektstudie, is het als verenigingsgebeuren een tamelijk braakliggend terrein. Daarin kan verandering gebracht worden wanneer u zich nú aanmeldt als werkgroep-lid. Hebt u interesse? Bel: 04704-3636 !!

Nieuwe Spelling

De door de vereniging VELDEKE aanbevolen spelingsregels zijn klaar. De heer Jan Notten kreeg opdracht de aanbevolen spellingregels voor het schrijven in dialekt te ordenen en te bundelen.

De Kleijsjtaekers

Daag in daag oet sjtoke zie de leime brök
't sjweit huël diek op häöre rogk
met in de henj de sjöppesjteel
aan 't knoestig werkmanssjweel

Sjtök bie jstök waerde de kleij gesjtaoke
en van minnigein nao jaore auch de rogk gebräoke

Idder droog zoë zien sjöpke bie j
toet glorie van 'ós eige industrie

40 En al is dae kleijtied al weer lang geleeje
'n sjtandbeeld en 'n sjtök kemien
zalle altied 'n herinnering zien
aan 'n sjtökske oet ós dörpsverleeje

Uit de verzen en verhalenbundel "Offebek", posthuum
opgedragen aan Jos Bergmans (1888-1952).
Publicatie in 1984.

Paul Bloemen.

Geïnteresseerden kunnen in het bezit komen van
deze spellingregels door overmaking van f 6,-
(inclusief portokosten) op postgiro 1047344
t.n.v. Veldeke, Heerlen, of door storting op
bankrekening 67.94.14.932 van de M.M.B. te Maas-
tricht t.n.v. Veldeke Heerlen. Bij overmaking
dient u te vermelden: spellingregels. Binnen
enkele dagen krijgt u dan 't boekje toegestuurd.

Het doel van de Vereniging

De Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal beoogt de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem van Swalmen, Beesel, Reuver en Belfeld te bevorderen en streeft naar het behoud van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan ons heem.

De vereniging tracht dit te bereiken door:

- a) Het onderzoeken van bronnen en literatuur in openbare en particuliere bibliotheken, archieven en verzamelingen.
- b) Het verrichten van of het medewerken aan het oudheidkundig bodemonderzoek onder deskundige leiding.
- c) Het opzetten van een bibliotheek en documentatiecentrum, waarin alles wordt opgenomen dat waar dan ook is gepubliceerd over de vier genoemde dorpen op het gebied van historie, prehistorie, archeologie, folklore, volksgebruiken, dialectkunde en genealogie. Dit documentatiecentrum is voor iedereen toegankelijk die iets wil weten over zijn eigen heem.
- d) Het verzamelen van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde zoals artefacten, oude werktuigen, foto's etc.
- e) Het houden van tentoonstellingen, lezingen, cursussen en excursies voor leden en niet-leden.
- f) Het publiceren van bevindingen en onderzoeken van leden (als ze willen) in het jaarboek.
- g) Samenwerking met inrichtingen, stichtingen en verenigingen welke op hetzelfde of aanverwante terreinen werkzaam zijn.

a. aben

groenvoorziening

voor binnen en buiten

DE VAKMAN VOOR KUNDIGE AANLEG EN ONDERHOUD VAN :

* kantoor- en interieurbeplanting

* diverse soorten tuinen

* ook alleen leveranties van o.a. beplantingen,

graszoden, houtsnippers

Hoogstraat 40 5954 AD Beesel Tel. 04704-4334 na 18.00 uur